

EL CAS DE LLUC. UNA NOVA APORTACIÓ AL TOPÒNIM LLUC BALEAR

Antoni Jaquemot Ballarín

Agost de 2014

L'estudi d'aquest topònim ens ha portat a cercar-ne l'etimologia en la llengua llatina: *locus* 'lloc' i *lucus* 'bosc sagrat', en l'àrab: *ludjidi* o *lúq* 'ribera de riu o de mar', i en una altra llengua preromana, indoeuropea, il·líria i antiga: *Lac-*, que ens porta a 'llacuna'.(1)

És sorprenent que la investigació no s'hagi fixat primer en el que passa "a casa". Em refereixo a la llengua ibèrica. Potser per la por que deia Coromines de les tenebres del passat quan s'hi referia.

El fet, però, és que, sense menysprear ni apartar les hipòtesis esmentades, val la pena que s'hi afegeixi aquesta.

Quan en el cas de *lucus* 'bosc sagrat' s'ha comparat amb Lugo, veient-hi la mateixa etimologia,(2) no s'han vist o no s'han tingut en compte dues poblacions ibèriques que tenen per nom ILUGO, una a la vall de l'Ebre i l'altra a Santisteban del Puerto, Jaén.

La llengua ibèrica és una llengua escrita antiga present des de Narbona fins a Almeria i que s'endinsava per l'Alta Andalusia i per l'Aragó. Els contactes de la gent de les Illes amb la costa peninsular que tenien davant i a l'inrevés devien de produir-se sovint. Hi ha tota una llista de topònims preromans a les Balears i, segons el mateix Coromines, alguns podrien ser d'origen ibèric, com Alora i Alaior, que contenen l'expressió '*il* o *ild*' 'població o ciutat', interpretació amb què acadèmics i estudiosos estan d'acord. Els dos exemples procedirien d'Iluro, que va donar Alarona (Mataró), Illora (Granada) i Àlora (Màlaga).(3)

La *Ilugo* de Jaén està registrada al CIL II3239: ILUGO(NENSES); també era dita anteriorment *Illucia* (*ilduki*). (4)

La de la vall de l'Ebre surt escrita en una moneda ILDUGOITE (*Ilugo* +*ite*) entre Contrèbia i Saragossa. En fa referència l'anònim de Ravenna: *iulugum* (*ilugum?*). Antonio Beltran la situa al Palomar de Oliete (Terol).(5)

L'arrel *ild* dona les variants *ildun*, *ildir* i *ildur*, transliterades en llatí com a *illun* o *ilun*, *illir* o *ilir*, *illur* o *ilur*.

El sufix *-ko* / *-go* és un sufix diminutiu que trobem en el basc i en altres llengües, també en el castellà aragonès: "pequeñico, librico".(6)

Els noms de lloc balears que porten Lluç al començament són topònims tautològics que fan referència a una alqueria, com Lluçalcari, Lluçaquèlber, Lluçaldent, Lluçmarraig, Lluçferrat, Lluç-roig i els del Llibre del repartiment Luc Abenxerif, Luc Abendanun i Luc Maior.(7)

Bibliografia

- (1) Resum extret de: <http://ca.wikipedia.org/wiki/Llucmajor> (consulta: 28/08/2014).
- (2) *Diccionari català-valencià-balear*. Entrada "Lluç".
- (3) Topònims balears preromans: <http://ca.wikipedia.org> (consulta: 28/08/2014). Joan Coromines: *Onomasticon Cataloniae*, volum I, *Toponímia antiga de les Illes Balears*, edició de 1989.
- (4) Arturo Pérez Almaguera: "*Iltir, iltur oppidum*. Los nombres de lugar y la ciudad en el mundo ibérico". Universitat de Lleida. Revista *Faventia*, 23/1/2001, pàg. 21-40. (Illucia).
- (5) Almudena Domínguez Arranz: *Las Cecas Ibéricas del Valle del Ebro*, pàg. 11. Pròleg d'Antonio Beltrán, publicació núm. 687 de la Institución Fernando el Católico, Saragossa, 1979. ISBN: 84-00-04385.5. Jürgen Untermann: *Monumenta Linguarum Hispanicarum*, I. *Die Münzlegenden*, moneda (A20) 796. Wiesbaden, 1975. Javier de Hoz: *Historia Lingüística de la Península Ibérica en la Antigüedad*, tom I, pàg. 468-469. Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Madrid, 2011. L. Silgo Gauche: *Léxico Ibérico*, pàg. 178. Real Academia de Cultura Valenciana, València, 1994.
- (6) *Diccionario Etimológico Vasco*, Michel Morvan, entrada "ko". <http://projetbabel.org> (consulta: 29/08/2014).
- (7) Antoni Mas i Forners: "Colonització feudal i canvi toponímic a la Mallorca Rural", *Congrés Internacional de Toponímia i Onomàstica Catalanes*, pàg. 327 (321-339), València, 2001. ISBN: 978-84-370-5443-8.